

Відкрий для себе
Європу!

Європейський Союз

Відкрий для себе Європу!

Привіт! Ласкаво просимо до Європи!

Ми приїхали з різних країн і говоримо різними мовами, але цей континент є для нас спільним домом.

Ходімо з нами й відкривмо для себе Європу разом! Це буде сповнена пригод подорож крізь час і простір, і ти дізнаєшся про багато цікавих речей.

Оскільки ми йдемо разом, то перевіряй себе – щоб побачити, скільки ти дізнався нового. Звертайся до нашої сторінки в Інтернет europa.eu/euorago/explore та спробуй себе у вікторині щодо кожного розділу.

Продовжуй відкривати для себе Європу і в школі! Попроси свого вчителя розповісти детальніше про кожну з тем цієї книги. Потім ґрунтовніше попрацюй з матеріалами у шкільній бібліотеці чи в Інтернет. Ти навіть можеш написати власну брошуру про те, що тобі вдалося дізнатися.

Готовий? Тоді розпочнемо!

Ви можете знайти цю книжку англійською мовою, а також багато іншої інформації про ЄС на веб-сайті: <http://ec.europa.eu/comm/publications>

Ілюстрації: Бірт Кордес і Рональд Келлер

Київ: Представництво ЄС в Україні, 2017

ISBN 978-92-9238-484-5

doi: 10.2871/733936

44 с. [21.0 x 29.7 см] + книжка-вкладиш [10.5 x 14.8 см]

© Європейський Союз, 2017

Передрук з дозволу Представництва ЄС в Україні

Друк: типографія ТОВ "Корвус-Принт", лютий 2017

Надруковано в Україні

Папір крейдований, не містить хлору

Що є в цій книзі?

	Стор.
Континент, який ми маємо для себе відкрити	3
Перебувати в русі	6
Мови в Європі	8
Клімат і природа	10
Сільське господарство	13
Море	15
Подорож у часі	19
Сорок відомих облич – книжка-вкладиш	
Історія Європейського Союзу	30
Що робить ЄС	34
ЄС та його сусіди – карта	37
Країни Європейського Союзу	38
Відкрий для себе Європу! Вікторина	39
Як ЄС ухвалює рішення	40
Завтра ... і пізніше	42
Корисні посилання для тебе і твого вчителя	44

Гора Ельбрус, найвища гірська вершина Європи.

Женевське озеро, Альпи.

Озеро Саймаа, Фінляндія.

Континент, який ми маємо для себе відкрити

Європа – один із семи континентів світу. Іншими є Африка, Північна та Південна Америки, Антарктида, Азія та Австралія.

Європа простягається від Арктики на півночі до Середземного моря на півдні, від Атлантичного океану на заході до Уральських гір (в Росії) на сході. Вона має багато річок, озер і гірських хребтів. Найбільші з них показано на карті на стор. 4.

Найвищою горою в Європі є Ельбрус. Вона на Кавказі, на кордоні між Росією та Грузією. Її найвища точка знаходиться на висоті 5 642 метри над рівнем моря.

Найвищою горою в Західній Європі є Монблан в Альпах, на кордоні Франції та Італії. Її пік сягає висоти 4 800 метрів над рівнем моря.

Також в Альпах знаходиться Женевське озеро – найбільше прісноводне озеро в Західній Європі. Воно розташоване між Францією та Швейцарією, має глибину до 310 метрів і вміщує близько 89 трильйонів літрів води.

Найбільшим озером у Центральній Європі є Балатон в Угорщині. Воно простягається на 77 кілометрів у довжину й займає площу близько 600 квадратних кілометрів. У Північній Європі розташовані ще більші озера, у тому числі Саймаа у Фінляндії (1 147 км²) і Венерн у Швеції (понад 5 500 км²). А найбільше озеро в Європі – Ладозьке. Воно розташоване в північно-західній частині Росії і є чотирнадцятим за величиною озером у світі. Його площа 17 700 км².

Європейський континент

Дельта
Дунаю, Румунія.

Однією з найдовших річок у Європі є Дунай. Він бере початок у горах Шварцвальду в Німеччині й тече на схід через Австрію, Словаччину, Угорщину, Хорватію, Сербію, Болгарію, Молдову, Україну та Румунію, де утворює дельту на узбережжі Чорного моря. Загальна його довжина 2 850 км.

Долина Луари
відома своїми
прекрасними
замками.

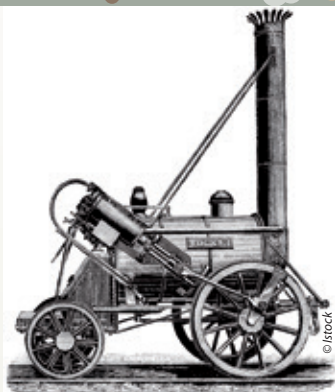
Також великими річками є Рейн (довжиною близько 1 320 км), Ельба (1 170 км) та Луара (понад 1 000 км). Можеш знайти їх на карті?

Вантажна
баржа
піднімається
Рейном.

Великі річки є дуже важливими транспортними шляхами. Баржі та кораблі можуть перевозити будь-які види товарів за течією та проти неї, сполучаючи морські порти Європи з містами, розташованими вглибині країни.

Перебувати в русі

«Ракета» Стефенсона.

Чи ти знаєш, що залізницю було винайдено в Європі? 1825 року в Англії Джордж Стефенсон представив перший пасажирський потяг. Його найвідоміший локомотив називався «Ракета». Він розганявся до понад 40 кілометрів на годину, що було дуже швидко для того часу.

Сьогодні європейські високошвидкісні електропоїзди дуже відрізняються від перших паровозів. Вони надзвичайно зручні й рухаються зі швидкістю до 330 км/год спеціально збудованими рейковими коліями. Постійно споруджуються нові колії, дозволяючи людям швидко діставатися з одних великих міст Європи до інших.

Автомобільні дороги та залізниці іноді мають перетинати гірські хребти, широкі річки й навіть море. Тому інженери побудували декілька дуже довгих мостів і тунелів. Найдовшим автомобільним тунелем у Європі є Лаердаль у Норвегії, між Бергеном та Осло. Його довжина 24 км, відкрито тунель було 2000 року.

Найдовший залізничний тунель у Європі знаходиться під Ла-Маншем: між Кале у Франції і Фолкстоном в Англії. Ним їздять по морському дну високошвидкісні потяги «Євростар». Довжина тунелю понад 50 км.

Потяги «Євростар» на станції Сент-Панкрас (Лондон).

© Colin Garratt/Corbis

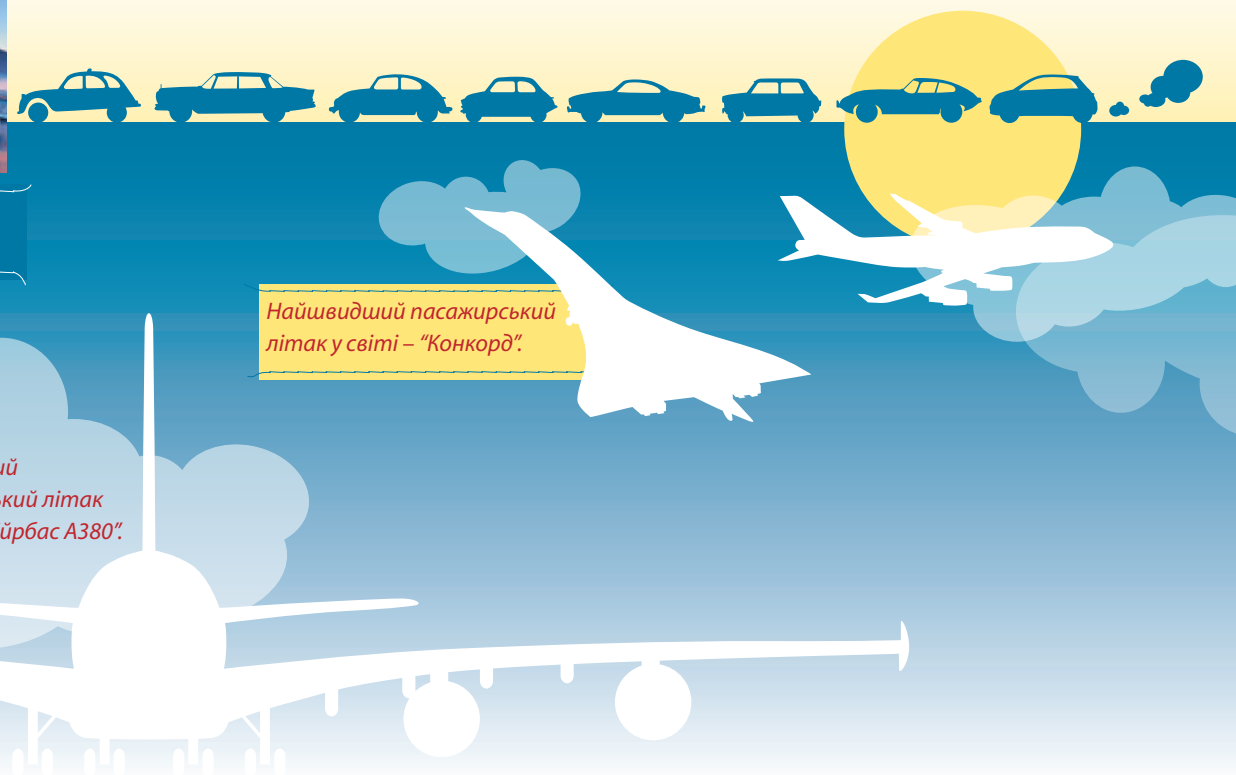

Найвищий міст у світі (висотою 245 метрів) – Мійо Віадук у Франції. Його відкрили 2004 року.

Двома найдовшими мостами в Європі є залізничний міст Оресундської дороги (16 км) між Данією та Швецією та автомобільний міст «Васко да Гама» (понад 17 км) через річку Тахо в Португалії. Міст «Васко да Гама» названо на честь відомого мореплавця. Ти можеш прочитати про нього в розділі «Подорож у часі».

Найвищий міст у світі – Мійо Віадук (Франція).

Найшвидший пасажирський літак у світі – «Конкорд».

Найбільший пасажирський літак у світі – «Ейрбас А380».

Люди також подорожують у Європі літаками, тому що так найшвидше. На континенті будують одні з найкращих повітряних суден у світі – наприклад, «Ейрбас». Його частини виробляють у різних європейських країнах, а потім команда інженерів збирає цілий літак.

Найшвидший пасажирський літак «Конкорд» став спільною розробкою групи французьких і британських інженерів. Він міг літати зі швидкістю 2 160 км/год, що вдвічі перевищує швидкість звуку, і перетинати Атлантику менш ніж за три години! (Більшості літаків для цього знадобиться близько восьми годин). Свій останній політ «Конкорд» здійснив 2003 року.

Ще швидшими за будь-якого літака є космічні ракети, такі як «Аріан» – спільний проект кількох європейських країн. Люди на цій ракеті не літають: вона слугує для запуску супутників, потрібних для мереж телебачення та мобільного зв'язку, наукових досліджень та ін. Більшість супутників у світі сьогодні запускають за допомогою цих європейських ракет.

Успіх «Конкорду», «Ейрбасу» та «Аріан» свідчить про те, яких результатів можуть досягти європейські країни, працюючи разом.

Мови в Європі

Європейці спілкуються різними мовами. Переважна більшість їх належить до трьох великих мовних груп або «сімей» – германської, слов'янської та романської.

Мови кожної сім'ї мають схожі риси, оскільки вони походять з одного кореня. Наприклад, романська група мов походить від латинської, якою розмовляли стародавні римляни.

Ось як можна сказати «Доброго ранку» чи «Привіт» деякими з цих мов.

Германські

данська	God morgen
голландська	Goedemorgen
англійська	Good morning
німецька	Guten Morgen
шведська	God morgon

Романські

французька	Bonjour
італійська	Buongiorno
португальська	Bom dia
румунська	Bună dimineața
іспанська	Buenos días

Слов'янські

болгарська	Dobro útro
чеська	Dobré ráno
польська	Dzień dobry
словацька	Dobré ráno
словенська	Dobro jutro

У цих прикладах легко помітити сімейну схожість. Але існують й інші європейські мови, менше споріднені або взагалі не пов'язані одна з одною.

Ось як можна сказати «Доброго ранку» чи «Привіт» деякими з цих мов.

баскська	Egun on
бретонська	Demat
каталонська	Bon dia
естонська	Tere hommikust
фінська	Hyvää huomenta
гельська (шотландська)	Madainn mhath
грецька	Kalimera
угорська	Jó reggelt
ірландська	Dia dhuit
латвійська	Labrīt
литовська	Labas rytas
мальтійська	L-Ghodwa t-Tajba
валлійська	Bore da

Мовою ромів, які проживають у різних частинах Європи, «Доброго ранку» буде Lasho dyes.

Вивчення мов може бути дуже цікавим заняттям – водночас воно важливе на такому континенті, як наш. Багато хто з нас із задоволенням їде подорожувати під час канікул до інших європейських країн і знайомиться там з людьми. Це прекрасна можливість використати на практиці фрази різними мовами, які ми знаємо.

Ти знайдеш прапори всіх країн ЄС на стор. 38

Песець ... і полярна сова
добре замаскувалися.

Клімат і природа

Більшість території Європи характеризується «помірним» кліматом – не дуже спекотним і не дуже холодним. Найхолодніші місця знаходяться в районі далекої півночі й високо у горах. Найтепліші – на півдні та південному сході.

Погода тепліша та сухіша влітку (приблизно з червня по вересень) і холодніша взимку (приблизно з грудня по березень).

Найспекотнішими були літні періоди 2003 і 2006 років. Чи є це ознакою того, що клімат міняється? Зміна клімату – глобальна проблема, яку може бути вирішено лише через співробітництво всіх країн.

Пережити зиму

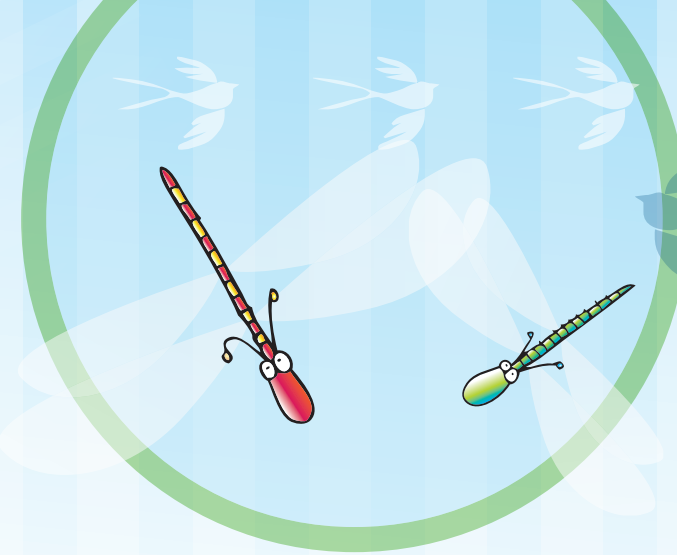
Дикі тварини в холодних регіонах мають зазвичай товсте хутро або густе пір'я, щоб зберігати тепло. Їхнє вбрання може бути білим, що робить їх непомітними на снігу. Дехто у зимовий час залягає у сплячку, щоб зберегти енергію.

© Klaus Hackenberg/Corbis

Бурі ведмеді живуть
у горах, взимку вони
сплять у барлогах.

Багато видів птахів харчуються комахами, дрібною водяною живністю або іншою їжею, яку нелегко знайти в холодні зимові місяці. Тому вони відлітають восени на південь і повертаються лише навесні. Деякі з них долають тисячі кілометрів, перелітаючи через Середземне море та пустелю Сахара, щоб перезимувати в Африці. Така сезонна подорож називається міграцією.

Насолоджуватися весною та літом

Коли до Європи приходить весна (з березня по травень), погода стає теплішою. Тане сніг та лід. Мальки риб та личинки комах рояться в струмках і ставках. Перелітні птахи повертаються, щоб звити гнізда та виростити пташенят. Розпускаються квіти, бджоли перелітають з рослини на рослину, збираючи нектар.

Дерева вкриваються новим листям, яке ловить сонячні промені й використовує їхню енергію для росту дерева. У гірських районах фермери виганяють худобу на високогірні луки, де в цей час багато свіжої трави.

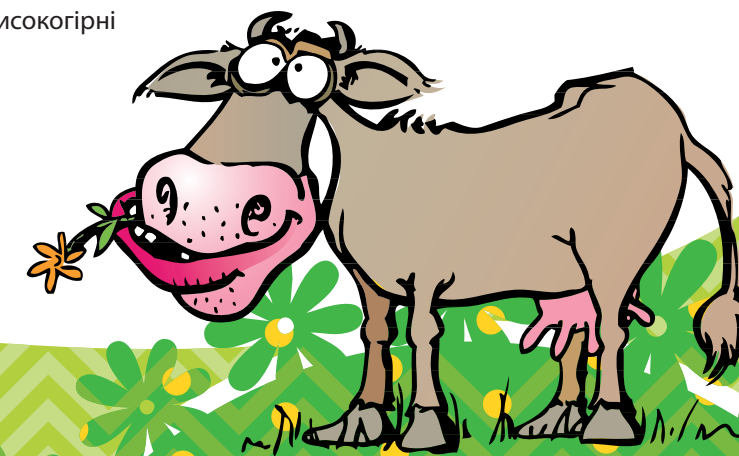

Навіть фламінго прилітають до Європи навесні

© Alamy

Гарно влітку
на гірських луках.

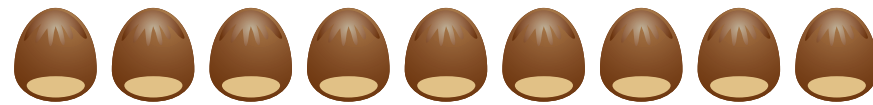
Холоднокровним тваринам, таким як рептилії, також потрібна сонячна енергія. Влітку, особливо на півдні Європи, ти можеш побачити ящірку, яка гріється на сонці, а також почути тріскотіння коників і цикад.

Ящірки люблять теплу погоду.

Осінь: час змін

У кінці літа та восени дні стають коротшими, а ночі прохолоднішими. Цієї пори року достигають багато смачних плодів, і селяни збирають урожай. Восени дозрівають також горіхи, й білки збирають їх та ховають у дуплах дерев, готуючись до зими.

Дерева восени скидають листя – воно стає непотрібним, бо сонячного світла вже недостатньо. Листя поступово змінює колір із зеленого на всі відтінки жовтого, червоного, золотого й коричневого. Згодом воно опадає, покриваючи землю кольоровим килимом. Опале листя гниє та розпадається, збагачуючи ґрунт і забезпечуючи харчуванням майбутнє покоління рослин.

Такий річний цикл кожної пори року та зміни, які він несе, робить сільську місцевість Європи чудовою й дуже різноманітною.

Восени ліси вкриваються барвистим килимом.

Білки запасуються горіхами на зиму.

Сільське господарство

Високо у горах і на далекій півночі Європи займатися сільським господарством неможливо, оскільки там занадто холодно для вирощування сільськогосподарських культур. Але таким вічнозеленим деревам як сосни та ялинки не страшні холодні зими. Ось чому найхолодніші в Європі місця вкриті вічнозеленими лісами. Люди використовують деревину з цих лісів для виготовлення багатьох корисних речей – від будинків і меблів до зошитів, книжок та картонних коробок.

Південніше більшість земель придатні для сільського господарства. Тут вирощують різноманітні сільськогосподарські культури, зокрема пшеницю, кукурудзу, цукровий буряк, картоплю, різні види фруктів та овочів.

Там, де багато сонця і майже не буває заморозків (наприклад, поблизу Середземного моря), селяни вирощують такі фрукти як апельсини, лимони, виноград та оливки. Оливки містять олію, яку можна віджати з плодів і використовувати для приготування їжі. З винограду отримують сік, з якого можна зробити вино. Європа славиться своїми дуже хорошими винами, які продають у всьому світі.

Селяни в Середземноморському регіоні вирощують безліч інших фруктів та овочів. На південному сонці дуже добре виростають помідори. Але овочі потребують багато води, тому фермери у спекотних і посушливих регіонах мають зрошувати сільськогосподарські культури. Для цього вони використовують воду з річок або з-під землі.

Цей виноград стане червоним вином.

Культурам у посушливих регіонах необхідне зрошення.

Вівці пасуться на луках.

Кури несуть яйця. Білок дуже важливий для здорового харчування.

Трава легко росте там, де недостатньо дощів, навіть якщо ґрунти є піщаними або не дуже родючими. Тому багато європейських фермерів тримають худобу, яка харчується травою – наприклад, корів, овець, кіз. Ці тварини дають молоко, м'ясо, шерсть і шкіру.

Багато селян тримають свиней або курей. Їх вирощують практично скрізь, бо вони можуть жити в закритому приміщенні й харчуватися спеціально підготовленим кормом. Кури дають не тільки м'ясо, але й яйця. Деякі ферми поставляють на ринок тисячі яєць на день.

Свиней можна тримати у закритому приміщенні.

У Європі є і дуже великі ферми, й дуже маленькі. На фермах з великими полями для збирання врожаю використовують великі машини. Інші ферми, наприклад, у гірських районах, мають невеликі поля. Між ними встановлюють стіни або огорожі, що стають на перешкоді вітру та дощу, які руйнують і вимивають ґрунт. Крім цього, такі огорожі сприяють збереженню дикої природи.

Багато городян люблять проводити вихідні або відпустку на природі, в європейському селі, насолоджуючись краєвидом, тишею та свіжим повітрям. Ми повинні робити все від нас залежне, щоб піклуватися про природу та зберігати її красу.

Сільська місцевість усім приносить задоволення.

Килим з клантиків полів у Європі.

Море

Буревісник гніздиться на скелях і пірнає, щоб зловити рибу.

Європа має багато тисяч кілометрів берегової лінії, яку море формувало століттями, розбиваючи об скелі свої хвилі. Високі скелясті стрімчаки змінюються пляжами з піску чи різнокольорової гальки.

У Норвегії після того, як розтанули у річкових долинах льодовики, виникли фіорди. В деяких інших країнах море та вітер утворюють з піску дюни. Найвищою дюною в Європі (117 метрів) є дюна де Піла неподалік Аркашона у Франції.

У морі біля берегів Європи мешкають багато видів риб та ракоподібних. Вони служать їжею для птахів і морських ссавців – наприклад, для тюленів. Там, де ріки впадають у море, під час відливу зграї куликів злітаються поласувати комахами, що живуть у мулі.

Одна з найрідкісніших тварин в Європі – тюлень-чернець – мешкає в Середземному морі.

Зграї куликів шукають їжу в гирлі річок.

Морські хвилі сформували ці крейдові скелі.

Льодовик вирізьбив цей фьорд.

Піщана дюна де Піла – найвища в Європі.

Люди і море

Море має велике значення і для людей. Середземне море було настільки важливим для римлян, що вони називали його Mare Nostrum – «Нашим морем». Протягом століть європейці плавали світовими океанами, відкривали та вивчали нові континенти, торгували з аборигенами та будували там собі домівки. У розділі «Подорож у часі» ти зможеш дізнатися більше про великі географічні відкриття.

Вантажні кораблі з усього світу привозять різні види товарів до портів Європи. Тут товари перевантажують на поїзди, вантажівки та баржі. Водночас судна завантажують товарами європейського виробництва, які будуть продаватися на інших континентах.

Контейнеровози перевозять вантажі з Європи та в Європу.

Деякі з найкращих суден у світі було збудовано в Європі. Серед них «Queen Mary 2» – «Королева Марія 2» – один з найбільших пасажирських лайнерів на планеті. Він здійснив свій перший трансатлантичний рейс у січні 2004 року.

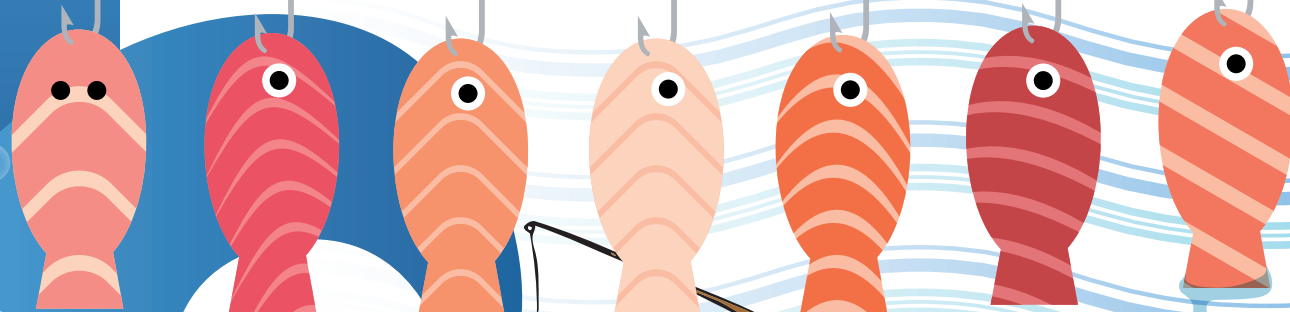
Одне з найбільших пасажирських суден у світі – «Королева Марія 2».

Підводне плавання у Середземному морі.

Курорти на європейському узбережжі є прекрасним місцем для відпочинку. Тут можна займатися всіма видами водного спорту: серфінгом, катанням на водних лижах, підводним плаванням та ін.

Або ж можна просто розслабитися – засмагати на пляжі та купатися в морі.

Зовсім не обов'язково мати човен для риболовлі!

Європейці їдять багато різних видів риби. Тунець – одна з найбільших промислових риб!

Траулери в доці в м. Скай, Шотландія.

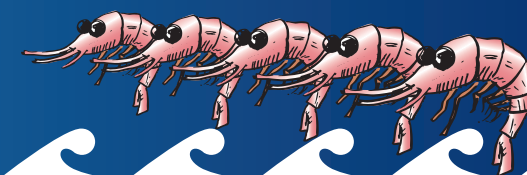
Розведення лосося.

Рибальство

Рибальство завжди було важливим заняттям для європейців. Цілі міста вирости навколо риболовецьких гаваней і тисячі людей заробляють на життя виловлюванням і продажем риби або виготовленням різних речей для рибалок та їхніх сімей.

Сучасні риболовецькі судна, такі як траулери, можуть ловити величезну кількість риби. Щоб забезпечити достатній рівень запасів морської риби, європейські країни узгодили правила щодо обсягів її вилову та використання неводів, які мали б достатньо великі вічка – щоб не виловлювати риб'ячий молодняк.

Ще одним способом збереження достатніх запасів риби є її розведення. На північному узбережжі Європи в морі у великих клітках вирощують лосося. Подібним способом вирощують і різних молюсків, таких як мідії та устриці.

Захист європейського узбережжя

Європейське узбережжя та європейські моря мають велике значення для дикої природи і для людей, тому ми повинні про них піклуватися. Маємо запобігати забрудненню їх відходами промислового виробництва та міст. Інколи з нафтовими танкерами трапляються аварії, і тоді в море виливається багато нафти. В результаті пляжі стають чорними та гинуть тисячі морських птахів і тварин.

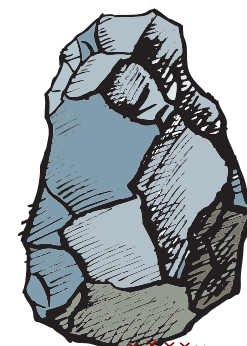
Європейські країни працюють разом, намагаючись запобігти подібним катастрофам та забезпечити, щоб наші узбережжя зберегли свою красу для майбутніх поколінь.

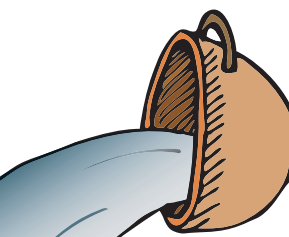
Подорож у часі

За тисячі років Європа дуже змінилася.

Яка захоплююча в неї історія! Але вона тривала, тому тут згадано тільки деякі її основні моменти.

Кремінне знаряддя кам'яної доби.

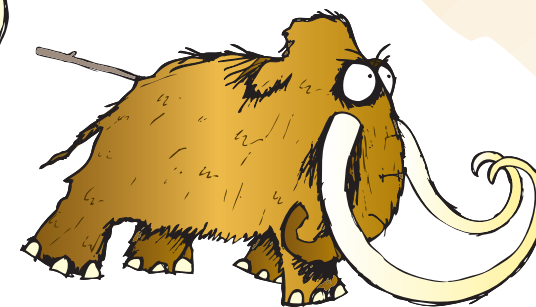
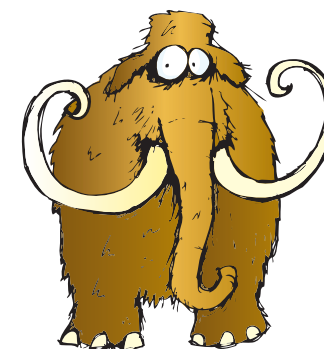

Бронзова сокира.

Кам'яна доба

Найдавніші європейці полювали та збирали різні плоди. На стінах печер вони малювали сцени полювання. Пізніше навчилися землеробству і почали розводити тварин, вирощувати сільськогосподарські культури й жити сільськими громадами.

Вони виготовляли зброю та знаряддя праці з каменю – наприклад, заточуючи шматки кременю.

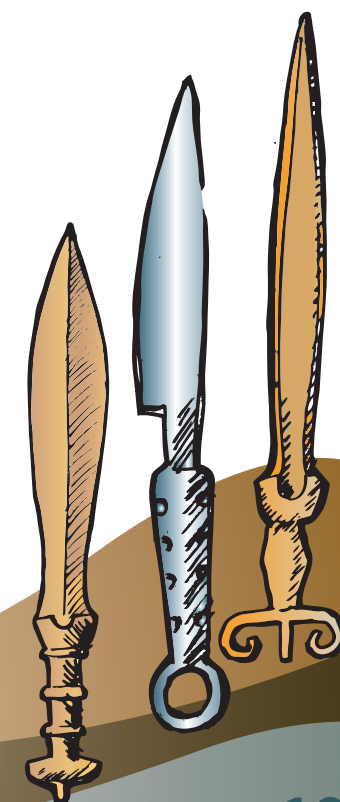
Доісторичні наскельні малюнки в Ласко, Франція.

Епоха бронзи та заліза – люди навчаються використовувати метал

За кілька тисяч років до нашої ери (до народження Христа) люди дізналися, як отримувати метал при нагріванні кам'яних порід на сильно розпеченому вогні. Бронза – сплав міді та олова – була достатньо міцною для того, щоб з неї виготовляти знаряддя праці та зброю. Золото й срібло були м'якими, але дуже гарними, і з них можна було робити різні прикраси.

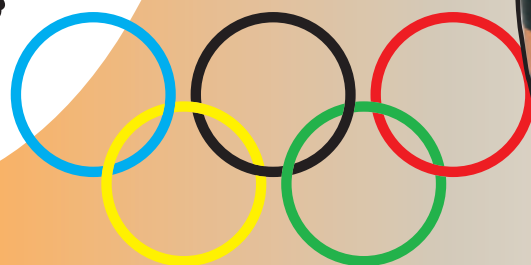
Пізніше винайшли ще міцніший метал – залізо. А найкращим металом була сталь: міцна, її важко було зламати й тому з неї виготовляли мечі. Але виробництво сталі було дуже складним, тому гарні мечі були рідкісними й дуже цінувалися!

Стародавня Греція

Приблизно від 2000 до 200 року до нашої ери
(«до нашої ери» означає «до народження Христа»)

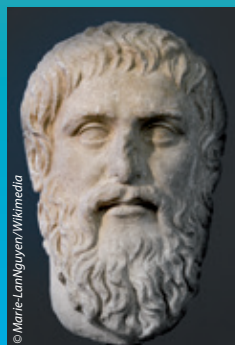
У Греції люди почали будувати міста близько 4 000 років тому. Спочатку ними правили царі. Пізніше, близько 500 р. до н. е., в Афінах було встановлено «демократію», що означає «влада народу». (Замість одноосібної влади царя рішення в Афінах ухвалювали шляхом голосування, в якому брали участь усі чоловіки). Демократія є важливим європейським винаходом, який потім поширився всім світом.

Ця грецька ваза, виконана у червонофігурній техніці, датується приблизно 530 роком до н. е.

Стародавні греки залишили нам багатий спадок, зокрема:

- > дивовижні історії про богів і героїв, війни та пригоди;
- > вишукані храми, мармурові статуї та гарну кераміку;
- > Олімпійські ігри;
- > прекрасно облаштовані театри та твори видатних письменників, чиї п'єси й сьогодні ставлять на сценах театрів;
- > таких вчителів як Сократ і Платон, які навчили людей логічному мисленню;
- > таких математиків як Евклід і Піфагор, які розробили математичні моделі та правила;
- > таких вчених як Арістотель (який вивчав рослини і тварин) та Ератосфен (який довів, що Земля є сферою, і визначив її розміри).

Платон – один з великих мислителів світу.

Римська імперія

Приблизно від 500 року до н. е. до 500 року нашої ери

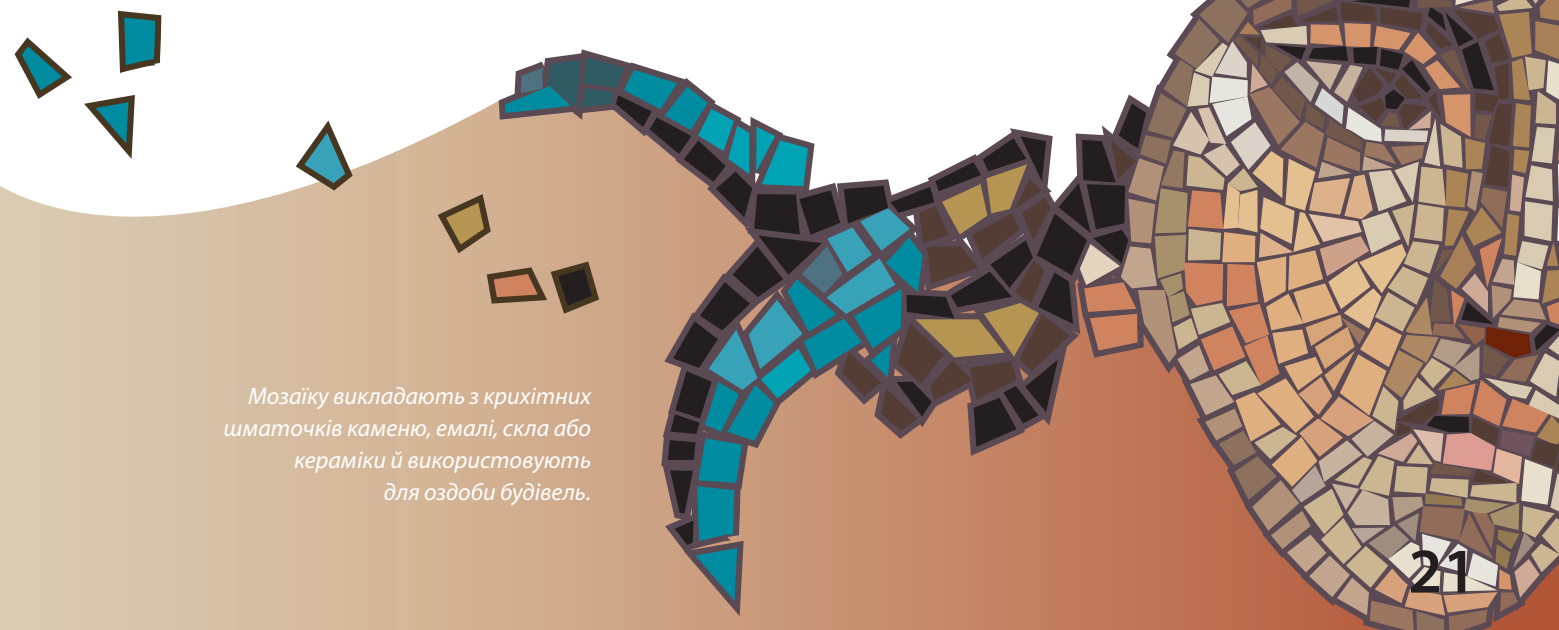
Спочатку Рим був лише селом в Італії. Але оскільки римляни були дуже добре організованими, а їхня армія прекрасно підготовленою до військових дій, вони поступово завоювали всі землі в Середземноморському регіоні. Зрештою, Римська імперія стала володаркою всіх територій від північної Англії до пустелі Сахара та від Атлантики до Азії.

Римляни залиши нам багатий спадок, зокрема:

- > гарні прямі дороги, що з'єднували всі частини імперії;
- > нові види зброї, такі як катапульти;
- > мальовничі будинки з дворами та викладеною мозаїкою підлогою;
- > міцні мости й акведуки (для подачі води на великі відстані);
- > нові види будівельних матеріалів, такі як цемент і бетон;
- > арки з овальним перекриттям, які робили їхні споруди міцними та довговічними;
- > великих письменників, таких як Цицерон і Вергілій;
- > систему римського права, якою багато європейських країн послуговуються й сьогодні.

Римський акведук зберігся донині: Пон-дю-Гар у Франції.

Мозаїку викладають з крихтих шматочків каменю, емалі, скла або кераміки й використовують для оздобу будівель.

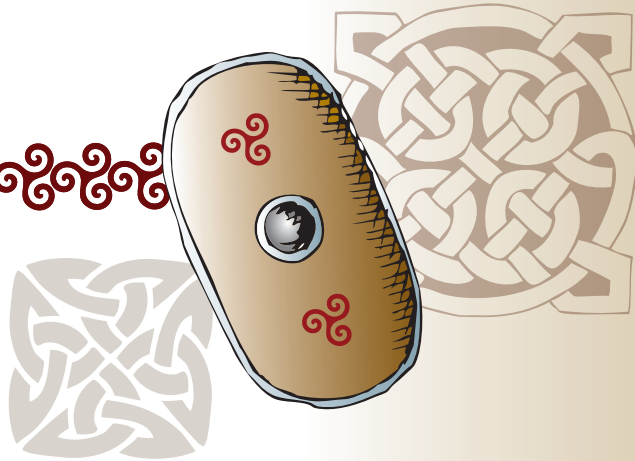
Середні віки

Приблизно від 500 до 1500 року н. е.

Коли Римська імперія занепала, різні частини Європи перейшли до різних народів. Це, зокрема...

Кельти

До часів Римської імперії кельти проживали в багатьох місцях Європи. Їхні нащадки сьогодні живуть головним чином в Бретані (Франція), Корнуоллі (Англія), Галісії (Іспанія), Ірландії, Шотландії та Уельсі. У цих частинах Європи добре збереглися кельтські мови і культура.

Германські народи

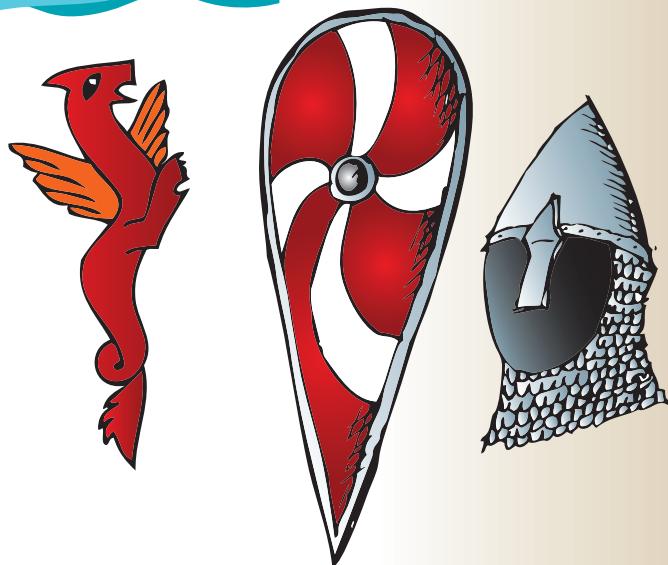
Не всі з них проживають в Німеччині:

- > **Англи і Сакси** перебралися до Англії й правили нею до 1066 року.
- > **Франки** завоювали більшу частину Європи, в тому числі й Францію, приблизно між 500 та 800 роками нашої ери. Їхнім найвідомішим королем був Карл Великий.
- > **Готи** (вестготи та остготи) заснували імперії в Іспанії та Італії.
- > **Вікінги** жили у Скандинавії. У 800–900-х роках вони здійснювали морські походи до інших країн, грабували місцевих жителів, торгували, а також осідали там, де земля була придатною для землеробства.

Вікінги були дуже гарними мореплавцями. Вони навіть досягли Америки (тільки нікому не кажи про це!).

Нормани

або «жителі Півночі» – це вікінги, які осіли у Франції (в області, яку ми називаємо Нормандія), а потім завоювали в 1066 році Англію. Відомий норманський гобелен зображує сцени з цього завоювання. Він зберігається в музеї міста Байо.

Середньовічні замки були побудовані для захисту від ворогів.

Архітектура у готичному стилі - великий винахід середньовіччя. Це горгулья на Міланському соборі.

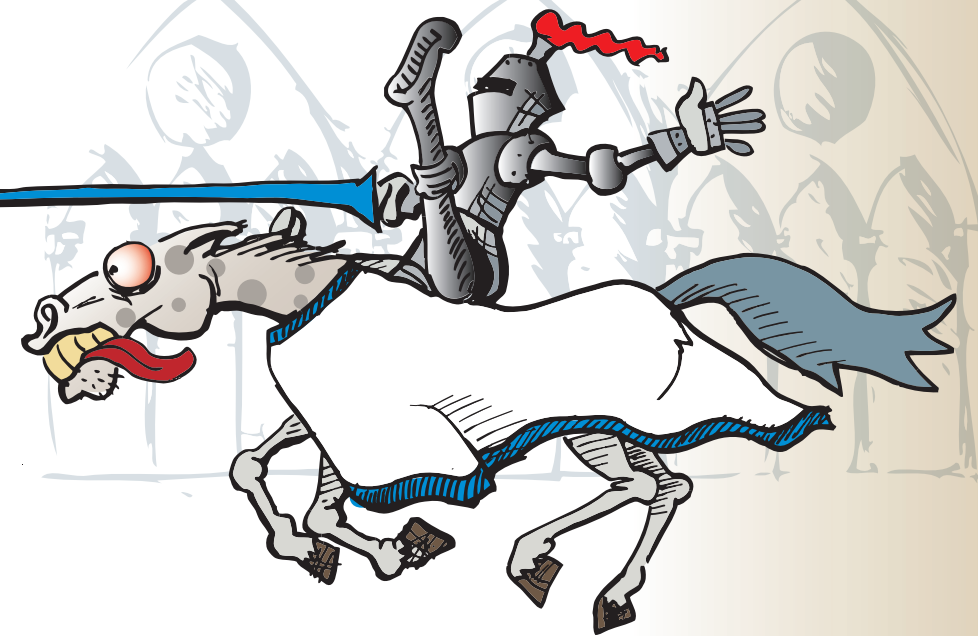

Такий вигляд має величезна середньовічна мечеть в Кордові (Іспанія).

Слов'яни оселилися в багатьох частинах Східної Європи і стали предками сьогоднішніх слов'яномовних народів, у тому числі білорусів, болгар, хорватів, чехів, поляків, росіян, сербів, словаків, словенців та українців.

Після того як **угорці** оселилися в Карпатському басейні в IX та X столітті, вони заснували в 1000 році королівство Угорщину. Їхні нащадки сьогодні живуть у ній та сусідніх країнах.

У середні віки королі та аристократія в Європі часто сварилися, і це спричиняло багато воєн. (Це були часи, коли лицарі в обладунках билися на конях). Щоб захистити себе від нападу, королі та вельможі селилися в неприступних замках з товстими кам'яними мурами. Деякі замки були такими міцними, що збереглися донині.

Основною релігією в Європі в середні віки стало християнство, майже скрізь було побудовано храми. Деякі з них надзвичайно вражаючі, особливо великі собори з їхніми високими вежами та барвистими вітражами.

Монахи активно працювали на землі та допомагали розвивати в Європі сільськогосподарське виробництво. Вони також засновували школи й писали книги. При монастирях створювали бібліотеки, в яких зберігалися рідкісні книги з найдавніших часів.

У південній частині Іспанії, де основною релігією був іслам, правителі побудували гарні мечеті та мінарети. Найвідоміші з них – мечеть в Кордові та мінарет Хіральда в Севільї.

Відродження

приблизно від 1300 до 1600 року н. е.

У середні віки більшість людей не вміли читати або писати, вони знали тільки те, про що їм розповідали у церкві. Лише монастирі та університети мали копії книг, написаних древніми греками та римлянами. Але в XIV-XV століттях студенти почали відкривати для себе стародавні книги. Вони були вражені тими великими ідеями й знаннями, які знаходили там, і ці ідеї почали поширюватися.

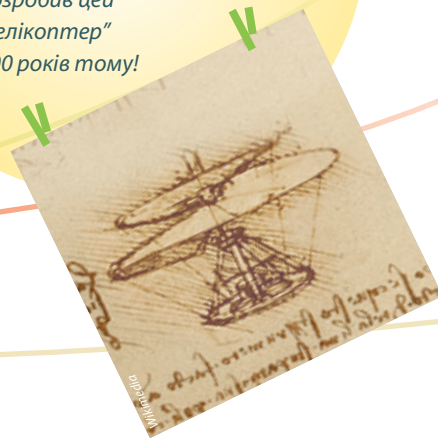
Багаті та освічені люди – наприклад у Флоренції (Італія) – виявляли до літератури дуже великий інтерес. Вони могли дозволити собі купувати книги. Особливо після того, як в Європі винайшли книгодрукування (1445 р.) і захопалися в стародавні Грецію та Рим. Вибудовували свої будинки за зразком римських палаців та наймали талановитих художників і скульпторів, які прикрашали ці будинки сценами з грецької і римської історії, статуями богів, героїв та імператорів.

Одна з найвидатніших картин Ренесансу: «Венера» Ботічеллі.

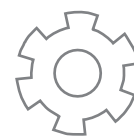
Одна з найвідоміших у світі статуй: «Давид» Мікеланджело.

Леонардо да Вінчі розробив цей «гелікоптер» 500 років тому!

Це було немов нове народження втраченого світу краси та мудрості. Ось чому ми називаємо цей період «Ренесанс» (що означає «відродження»). Він дав світові:

- > видатних художників і скульпторів Мікеланджело та Ботічеллі;
- > талановитого архітектора Брунеллескі;
- > дивовижного винахідника та художника Леонардо да Вінчі;
- > видатних мислителів Томаса Мора, Еразмуса та Монтеня;
- > таких вчених як Копернік та Галілей (які відкрили, що Земля та інші планети обертаються навколо Сонця);
- > прекрасні споруди, такі як замки в долині Луари;
- > новий інтерес до меж людського пізнання.

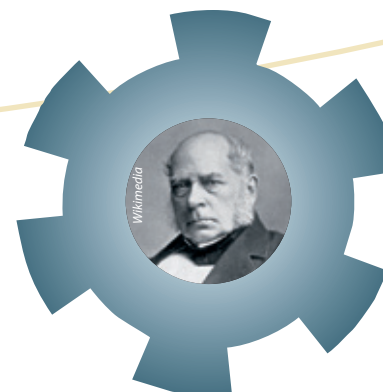
Промислова революція

Приблизно з 1750 по 1880 рік н. е.

Близько 250 років тому в Європі відбулися різного роду «революції» у сфері «промисловості». Все розпочалося з енергетичної кризи. Протягом тисячоліть люди спалювали деревину і деревне вугілля. Але тепер окремі частини Європи залишилися без лісів! Що ще можна було б використовувати як паливо?

Відповіддю стало вугілля. В Європі його було багато. Розпочався вуглевидобуток. Вугілля стало джерелом енергії для нещодавно винайдених парових машин. Також його можна було нагрівати та перетворювати на «кокс» – набагато чистіший вид палива, який ідеально підходив для виготовлення чавуну та сталі.

Близько 150 років тому англієць Генрі Бессемер винайшов «доменну піч», яка могла досить дешево виробляти велику кількість сталі. Невдовзі Європа почала виробляти її у величезних обсягах, і це змінило світ! Дешева сталь дала можливість будувати хмарочоси, величезні мости, океанські лайнери, автомобілі, холодильники... Але також потужні гармати і бомби.

Генрі Бессемер – винахідник сучасного сталеплавильного виробництва.

Моделі кораблів Христофора Колумба.

Васко да Гама – перша людина, яка морем дісталася з Європи до Індії.

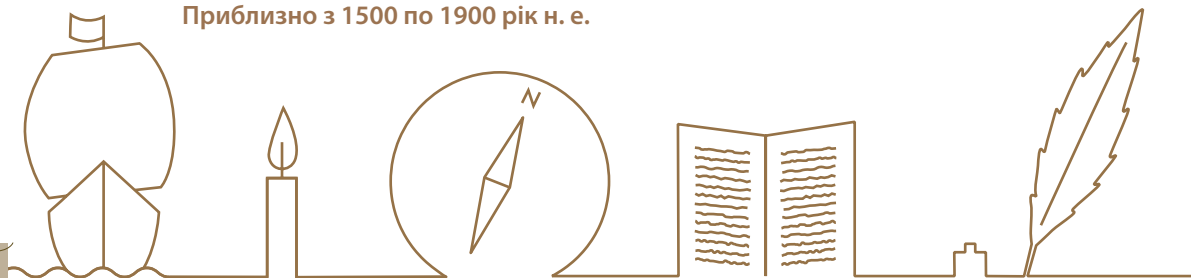
Додо, нелітаючий птах, що колись жив на острові в Індійському океані. Завдяки європейським колоністам він опинився на грані вимирання.

Вольтер, один з великих письменників епохи Просвітництва.

Великі відкриття та нові ідеї

Приблизно з 1500 по 1900 рік н. е.

Торгівля з далекими землями стала дуже важливою для європейських купців в епоху Ренесансу. Наприклад, вони продавали товари в Індії та привозили звідти цінні прянощі й дорогоцінне каміння. Але подорожувати сушею було важко й довго, тому купці прагнули знайти до Індії морський шлях. Та цьому заважала величезна Африка!

Але якщо світ справді круглий (у що люди починали вірити), то європейські судна мали дістатися Індії, пливучи на захід. Так 1492 року Христофор Колумб і його матроси відпливли з Іспанії та перетнули Атлантичний океан. Але замість того, щоб потрапити до Індії, вони відкрили Багамські острови (це в Карибському морі, неподалік берегів Америки).

Невдовзі в походи вирушили й інші дослідники. У 1497–1498 роках португальський морський офіцер Васко да Гама став першим європейцем, який дістався Індії, обпливши навколо Африки. У 1519 році інший португальський дослідник Фердинанд Магеллан, перебуваючи на службі в короля Іспанії, очолив першу європейську експедицію, що здійснила подорож навколо світу!

Незабаром європейці відкрили острови Карибського басейну та Америку (яку вони називали «Новим Світом») і заснували там колонії. Іншими словами, вони захоплювали ті землі й приєднували їх до своїх країн. Європейці принесли з собою свою віру, звичаї та мови – і саме так англійська та французька стали основними мовами в Північній Америці, а іспанська та португальська – в Центральній і Південній Америці.

З часом європейці запливали все далі – до Китаю, Японії, Південно-Східної Азії, Австралії та Океанії. Мореполавці, що поверталися з цих далеких країн, розповідали про дивні істоти, які дуже відрізнялися від тих, що живуть у Європі. Це викликало величезний інтерес у вчених, які прагнули дослідити ті місця й привезти тварин та рослини до музеїв Європи. У XIX столітті європейські дослідники заглибилися в Африку, а до 1910 року європейські країни колонізували більшу частину африканського континенту.

Тим часом вчені в Європі все детальніше досліджували будову всесвіту. Геологи, вивчаючи породи і скам'янілості, почали цікавитися створенням Землі та її віком. Два великих вчених, Жан-Батист Ламарк (у Франції) і Чарльз Дарвін (в Англії), зрештою дійшли висновку про те, що тварини й рослини пройшли шлях «еволюції» – змінювалися з одного виду на інший протягом мільйонів років.

У XVIII столітті люди замислювалися й над іншими важливими питаннями. Зокрема над тим, яким чином має здійснюватись управління в країні та які права і свободи повинні мати люди. Письменник Жан-Жак Руссо говорив, що всі мають бути рівними. Інший письменник, Вольтер, сказав, що світ став би кращим, якби розум і знання прийшли на зміну невігластву і забобонам.

Цей час нових ідей отримав назву епохи Просвітництва й спричинив у деяких країнах великі зміни. Наприклад, французьку революцію 1789 року – люди вирішили, що вони більше не бажають правління королів і королев. «Свобода, рівність і братерство» – таким було одне з їхніх революційних гасел. Воно, зрештою, стало французьким національним девізом.

Сучасний світ

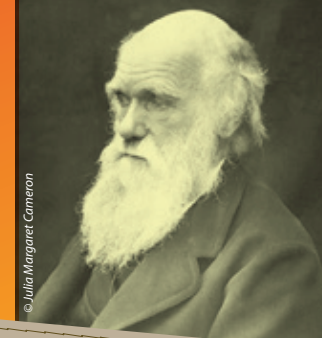
Приблизно від 1880 року до сьогодення.

Європейські винаходи XIX та XX століть допомогли створити світ, який ми знаємо сьогодні:

Сьогодні близько чверті людей, які працюють в Європі, виробляють необхідні для сучасного світу предмети: їжу й напої, мобільні телефони та комп'ютери, одяг і меблі, пральні машини й телевізори, легкові автомобілі, автобуси й вантажні автомобілі та багато іншого.

Близько семи з кожних десяти європейських працівників зайняті у сфері «обслуговування». Іншими словами, вони працюють у магазинах і поштових відділеннях, банках і страхових компаніях, готелях і ресторанах, лікарнях і школах тощо. Або продають речі та надають потрібні людям послуги.

Чарльз Дарвін опублікував свою теорію еволюції 1859 року.

Олександр Грехем Белл – шотландець за походженням – винайшов телефон. Нині Європа виробляє найсучасніші моделі телефонів.

Чому нас учить історія

На жаль, історія Європи – це не тільки великі досягнення, якими ми можемо пишатися. У ній було багато такого, за що має бути соромно. Протягом століть європейські країни вели одна проти одної страшні війни. Причинами їх зазвичай були прагнення більшої влади та примноження власності або релігійні суперечки.

Європейські колоністи вбили мільйони корінних жителів на інших континентах – в результаті боїв, поганого поводження з місцевим населенням або ж поширення європейських хвороб. Європейці вивезли мільйони африканців для роботи в якості рабів.

Все це повинно стати належним уроком. Європейську работоргівлю було скасовано в XIX столітті. Колонії отримали свободу в XX-му. У Європі, нарешті, запанував мир.

Щоб дізнатися, як це відбулося, прочитайте розділ під назвою «Історія Європейського Союзу: об'єднання в одній сім'ї».

Війна...

На жаль, в європейській сім'ї було багато чвар. Часто їх спричиняли суперечки про те, хто має правити країною або якій країні належать ті чи інші землі. Іноді правитель хотів отримати більше влади шляхом завоювання своїх сусідів або довести, що його народ сильніший та кращий за інші народи.

Так чи інакше, а в Європі впродовж століть відбувалися страшні війни. У XX столітті на континенті розпочалися дві великі війни, які поширилися на весь світ. Ось чому їх називають світовими війнами. Внаслідок їх загинули мільйони людей, а Європа залишилася спустошеною та зруйнованою.

Чи можна щось зробити, аби таке не повторилося?
Чи навчаться колись європейці сідати разом за стіл переговорів і вести дискусії замість того, щоб воювати?

Відповідь – так.

Але це вже історія нашого наступного розділу – історія Європейського Союзу.

...і мир

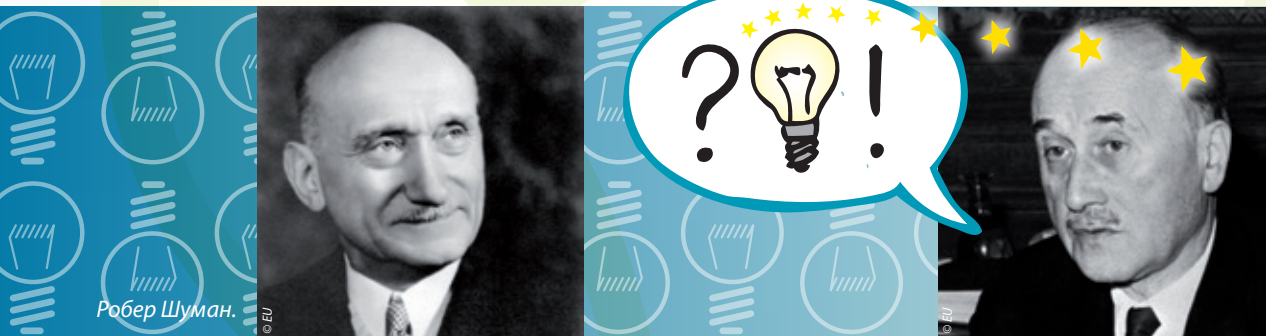
Ми, європейці, належимо до різних країн, спілкуємося різними мовами, маємо різні традиції, звичаї та вірування. Тим не менше, ми повинні бути разом, як велика родина, через безліч причин.

Ось деякі з них.

- > Ми живемо разом на цьому континенті вже протягом тисяч років.
- > Наші мови часто пов'язані між собою.
- > Багато людей у кожній країні за походженням належать до народів, які проживають в інших країнах.
- > Наші традиції, звичаї та свята часто мають одне й те ж саме походження.
- > Нашим спільним надбанням та джерелом захоплення є прекрасна музика та мистецтво, п'єси й оповідання, створені для нас упродовж століть кращими митцями Європи.
- > Майже для всіх у Європі надзвичайно важливими є справедливість, добросусідство, свобода висловлення власної думки, взаємоповага, а також турбота про бідних людей.
- > Тож ми пишаємося тим, що вирізняє нашу країну або регіон і надає особливих, притаманних лише нам рис. Але ми так само пишаємося й тим спільним, що властиве нам як європейцям.

Історія Європейського Союзу

Друга світова війна закінчилася 1945 року. То був час страшних руйнувань і вбивств, і розпочалося це у Європі. Як лідери європейських країн могли припинити такі жахливі події й унеможливити їх у майбутньому? Їм потрібен був справді гарний план, який ще ніхто ніколи не пропонував.

Робер Шуман.

Жан Моне.

Нова ідея

Один француз, якого звали Жан Моне, багато думав про це. І зрозумів: є дві речі, без яких країна не може розпочати війну. А саме – залізо для виробництва сталі (щоб робити танки, гармати, бомби та ін.) і вугілля (для отримання енергії для фабрик і залізниць). В Європі було багато вугілля та сталі, саме тому європейські країни могли легко виготовляти зброю й розпочинати війни.

І Жану Моне спала на думку дуже смілива новаторська ідея. Вона полягала в тому, що уряди Франції та Німеччини – а також, можливо, інших європейських країн – не повинні самостійно керувати своєю вугільною та сталеливарною промисловістю. Натомість організацією та розвитком цих галузей мають займатися представники усіх залучених країн. Вони сидітимуть за одним столом і спільно обговорюватимуть та вирішуватимуть усі питання. Таким чином, війна між ними стане неможливою!

Жан Моне відчував: якщо європейські лідери зважаться спробувати втілити такий план, то це неодмінно спрацює. Він розповів про це своєму другові Роберу Шуману, який був міністром Франції. Той визнав цю ідею блискучою і 9 травня 1950 року проголосив її у знаменитій нині промові.

Та промова видалася переконливою не тільки для лідерів Франції та Німеччини, але й для керівників Бельгії, Італії, Люксембургу та Нідерландів. Усі вони вирішили об'єднати свою вугільну та сталеливарну промисловість і створити союз, який назвали Європейським об'єднанням вугілля та сталі (ЄОВС). Він мав працювати в мирних цілях й допомагати відновити зруйновану війною Європу. ЄОВС було засновано 1951 року.

Спільний ринок

Шість країн були настільки задоволені співробітництвом, що незабаром вирішили створити інший союз, який називався Європейським економічним співтовариством (ЄЕС). ЄЕС було засновано 1957 року.

«Економічний» означає «той, що має справу з економікою» – іншими словами, з грошима, бізнесом, робочими місцями і торгівлею.

Одна з основних ідей полягала в тому, що країни ЄЕС мають об'єднатися у «спільний ринок» – бо ж це полегшить торгівлю між ними. До того часу вантажні автомобілі, поїзди та баржі, що перевозили вантажі з однієї країни до іншої, мали зупинятися на кордоні, очікувати перевірки документів і сплачувати митні збори. Це все забирало час та збільшувало ціну товарів, які ввозилися з-за кордону.

Ідея створення спільного ринку передбачала скасування прикордонних перевірок і затримок, а також митних зборів. Тепер країни могли торгувати між собою так, немов були однією державою.

Нудне очікування на кордоні... Черги були звичайним явищем у Європі.

Такі машини використовують для збору пшениці та інших культур.

Продукти харчування та сільське господарство

Після Другої світової війни в Європі виникли значні труднощі з виробництвом продуктів харчування та імпортом їх з інших континентів. Навіть на початку 1950-х років не вистачало продовольства. Тому ЄЕС ухвалило рішення фінансово стимулювати фермерів, щоб зацікавити їх виробляти більше продуктів харчування і щоб їхня праця забезпечувала їм гідний рівень життя.

Ця домовленість отримала назву Спільної сільськогосподарської політики (або ССП). І вона принесла гарний результат. Настільки гарний, що фермери почали виробляти занадто багато продуктів харчування й виникла необхідність змінити цю угоду! Тепер пріоритетом стала якість, а не кількість продуктів.

Від ЄЕС до Європейського Союзу

Спільний ринок швидко покращив життя людей у країнах – членах ЄЕС. У них стало більше грошей, а в магазинах з'явилося більше продуктів і різноманітних товарів. Це побачили сусідні країни, й деякі з них у 1960-ті роки почали цікавитися, чи не могли б вони приєднатися до цього Співтовариства. Після кількох років переговорів 1973 року до складу ЄЕС увійшли Сполучене Королівство, Данія та Ірландія. Греція приєдналася 1981 року. За нею, 1986-го, Португалія та Іспанія, а у 1995-му – Австрія, Фінляндія та Швеція. Таким чином кількість членів союзу зросла до 15.

За ці роки саме Співтовариство змінювалося. До кінця 1992-го воно завершило створення «єдиного ринку» і досягло багато іншого. Країни ЄЕС, наприклад, працювали разом для захисту довкілля та будівництва в усій Європі кращих автомобільних шляхів та залізниць. Багатші країни допомагали біднішим у цьому та в інших важливих проектах.

Щоб покращити можливості подорожувати, більшість країн ЄЕС скасували на спільних кордонах паспортний контроль. Людина, яка жила в одній з країн – членів Співтовариства, могла вільно переїздити, жити і працювати в будь-якій іншій країні-члені. Уряди обговорювали й інші нові ідеї – наприклад, як поліцейські з різних країн могли б допомогти один одному ловити злочинців, наркоторговців та терористів.

Співтовариство було таким багатогранним і об'єднувало своїх членів так тісно, що в 1992 році було вирішено змінити його назву на «Європейський Союз» (ЄС).

Захист навколишнього середовища включає зниження рівня забруднення повітря – наприклад, за рахунок використання енергії вітру для виробництва електроенергії.

Поліцейський із собакою перевіряють багаж на наркотики.

Об'єднання в одній сім'ї

Водночас за межами ЄС відбувалися надзвичайні події. Впродовж багатьох років східна і західна частини Європи трималися окремо одна від одної. Не були у стані війни, але їхні лідери мали великі розбіжності у поглядах. Керівництво країн східної частини вірило в систему управління, яку називали «комунізмом» і яка не дозволяла людям мати багато свободи. Таке управління призвело до того, що ці країни були бідними порівняно з країнами Західної Європи.

Розмежування між сходом і заходом було настільки міцним, що його часто називали «залізною завісою». У багатьох місцях країни розділяли високі паркани або стіни – подібно до зведеної в Берліні, яка ділила на дві частини Німеччину. Було дуже важко отримати дозвіл на перетин такого кордону.

У 1989 році розмежуванню та розбіжностям нарешті було покладено край. Берлінську стіну зруйнували й «залізна завіса» припинила своє існування. Незабаром відбулося об'єднання Німеччини. У цей же час народи з країн центральної і східної частини Європи обрали нові уряди, які покінали зі старою суворою комуністичною системою.

Нарешті вони звільнилися! Це був чудовий і святковий час.

1989 р.: падіння Берлінської стіни.

Країни, які отримали свободу, почали висловлювати бажання щодо вступу до Європейського Союзу. Невдовзі по тому навіть виникла черга з держав-кандидатів на приєднання до ЄС.

Але перш ніж країна зможе вступити до Європейського Союзу, вона повинна мати добре працюючу економіку. Держава також має бути демократичною – іншими словами, її громадянам має бути надано можливість вільно обирати тих, хто буде керувати країною. І ще вона повинна поважати права людини. Тобто, право говорити те, що ти думаєш, право не бути ув'язненим без справедливого судового розгляду, право не бути підданим тортурам і ще багато інших важливих прав.

Колишні комуністичні країни наполегливо працювали над цими вимогами і через декілька років вісім з них були готові до вступу в ЄС: Чеська Республіка, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Польща, Словаччина та Словенія.

Вони стали членами ЄС 1 травня 2004 року, цього ж дня до ЄС увійшли два середземноморські острови – Кіпр і Мальта. 1 січня 2007 року до Європейського Союзу вступили ще дві колишні комуністичні країни – Болгарія та Румунія. Хорватія приєдналась 1 липня 2013 року, таким чином зараз у складі ЄС вже 28 країн.

Ніколи раніше так багато країн не приєднувалися до ЄС за такий короткий проміжок часу. Це стало справжнім «возз'єднанням сім'ї», яке звело разом країни східної, центральної та західної частин Європи.

Прапори 28 членів ЄС.

Що робить ЄС

ЄС намагається всіма способами покращити життя.
Ось деякі з цих способів.

Забруднення не знає кордонів, тому європейські країни працюють разом, щоб захистити навколишнє середовище.

Зміни клімату та навколишнє середовище

Довкілля належить усім, тому країни повинні спільно працювати для його збереження. ЄС виробив правила з метою припинення забруднення навколишнього середовища і захисту, наприклад, диких птахів. Ці правила застосовують в усіх країнах – членах ЄС, і уряди цих держав мають забезпечити їх неухильне дотримання.

Зміна клімату – також відома як глобальне потепління – є ще однією з проблем, яку країни не можуть вирішувати поодиночки. Тому члени ЄС погодилися працювати разом над зменшенням промислових викидів, що завдають шкоди атмосфері й викликають глобальне потепління. ЄС також намагається добитися дотримання таких само правил від інших країн.

Євро використовують в багатьох країнах ЄС.

Євро

У минулі роки кожна країна в Європі мала власні гроші, або «валюту». Зараз існує єдина валюта – євро. Нею можуть користуватися всі держави – члени ЄС, які того бажають. Існування єдиної валюти сприяє бізнесу, подорожам та здійсненню покупок на всій території ЄС, оскільки не потрібно міняти одну валюту на іншу.

Щоб запровадити євро, знадобилося дев'ять років напруженої праці та ретельного планування. У 2002 році було введено в обіг банкноти й монети. Сьогодні понад дві третини громадян ЄС використовують євро замість колишніх національних валют. Якщо ти порівняєш монети євро, то побачиш: на одній стороні кожної з них є малюнок, який представляє країну, де було викарбувано монету. Інша сторона однакова для всіх монет незалежно від місця виготовлення.

За допомогою ЄС студенти з різних країн навчаються разом.

Свобода!

Люди в ЄС можуть вільно жити, працювати та навчатися в тій країні, яку вони обрали. Європейський Союз робить усе можливе, щоб громадяни могли легко переїздити з однієї держави до іншої. Коли ти перетинаєш кордони між більшістю країн ЄС, тобі вже не потрібен паспорт. Євросоюз заохочує студентів та молодь навчатися або опановувати професію в іншій європейській країні.

Навчання людей новим професіям є дуже важливим.

Робота

Людям важливо мати добру роботу, яка була б також до душі. Частину зароблених грошей вони витрачають на оплату лікарень і шкіл, а також на догляд за літніми людьми. Ось чому ЄС робить усе можливе для створення нових і кращих робочих місць для всіх, хто може працювати. Він допомагає людям започатковувати нові підприємства і надає фінансову підтримку для того, щоб навчити їх нових професій.

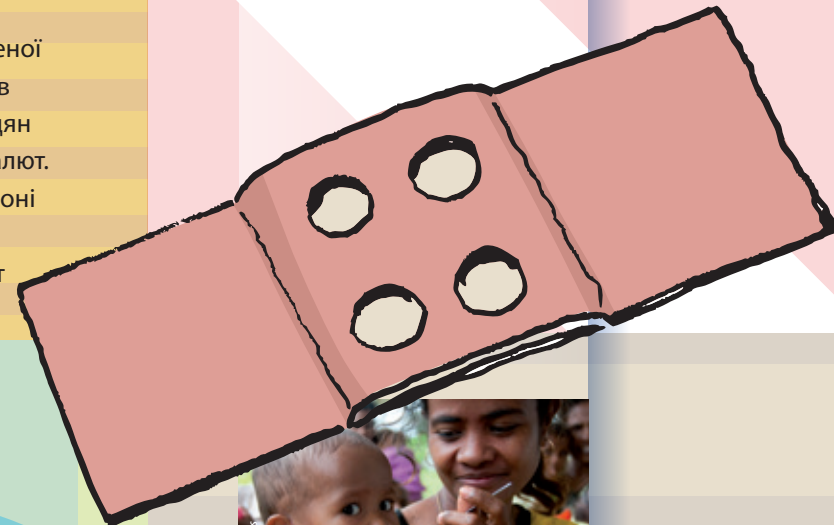

ЄС фінансує будівництво нових доріг.

Допомога регіонам, які перебувають у скрутному становищі

Не в усіх регіонах Європи життя є легким. У деяких не вистачає робочих місць, бо було закрито шахти чи заводи. В інших через несприятливий клімат важко займатися сільським господарством. Або ж торгівля йде не дуже жваво там, де не вистачає автомобільних шляхів і залізниць.

ЄС вирішує ці проблеми, збираючи гроші від усіх своїх країн-членів і використовуючи їх для допомоги регіонам, які перебувають у скруті. Наприклад, оплачує будівництво нових доріг та залізничних шляхів, а це допомагає бізнесу створювати нові робочі місця.

ЄС поставляє продукти харчування людям, які голодують.

Допомога бідним країнам

У багатьох країнах світу люди помирають або ж важко живуть через війни, хвороби та стихійні лиха, такі як посухи чи повені. Часто ці країни не мають достатньо коштів, щоб побудувати потрібні людям школи й лікарні, дороги та будинки.

ЄС дає таким державам гроші, надсилає туди вчителів, лікарів, інженерів та інших фахівців. Він купує багато товарів, що виробляють у цих країнах, без сплати ними мита за ввезення до Євросоюзу. Завдяки цьому бідні країни можуть заробити більше грошей.

Прапор
Європейського Союзу.

Мир

Європейський Союз забезпечив дружбу між багатьма європейськими країнами. Звичайно, вони не завжди мають однакову думку. Але замість того, щоб ворогувати, їхні керівники залагоджують спірні питання за столом переговорів.

Так збулася мрія Жана Моне і Робера Шумана.

Європейський Союз приніс своїм членам мир. Він також працює задля тривалого миру між сусідніми країнами й у світі в цілому. Наприклад, військові та поліцейські країн – членів ЄС допомагають зберігати мир у колишній Югославії, де не так давно йшли запеклі бої.

Це лише декілька прикладів діяльності ЄС, їх набагато більше. Справді, перебування в складі Європейського Союзу вносить зміни майже в кожен аспект нашого життя. Що повинен чи не повинен робити ЄС? Це мають вирішувати його громадяни. Як ми можемо бути почутими? Відповідь на ці запитання ти знайдеш у наступному розділі.

Європа має власні прапор і гімн – «Оду до радості» з Дев'ятої симфонії Бетховена. Оригінальний текст оди написано німецькою мовою, але при використанні в якості європейського гімну цей твір виконується без слів – тільки музика. Ви можете почути її в Інтернет:

europa.eu/abc/symbols/anthem/index_en.htm

ЄС та його сусіди

З'єднай міста-столиці з їхніми країнами?

- 1 Брюссель
- 2 Софія
- 3 Прага
- 4 Копенгаген
- 5 Берлін
- 6 Таллінн
- 7 Дублін
- 8 Афіни
- 9 Мадрид
- 10 Париж
- 11 Загреб
- 12 Рим
- 13 Никосія
- 14 Рига
- 15 Вільнюс
- 16 Люксембург
- 17 Будапешт
- 18 Валетта
- 19 Амстердам
- 20 Відень
- 21 Варшава
- 22 Лісабон
- 23 Бухарест
- 24 Любляна
- 25 Братислава
- 26 Гельсінкі
- 27 Стокгольм
- 28 Лондон

Підказка:

Країни, територію яких зафарбовано, є членами Європейського Союзу (ЄС).

Країни, територію яких відзначено косими лініями, планують приєднатися до ЄС.

Інші країни, включно з позначеними маленьким білим колом, є сусідами ЄС.

Крапка показує місцезнаходження столиці.

Місто Ватикан знаходиться в Римі.

Деякі острови або інші території, що належать Франції, Португалії та Іспанії, є частиною ЄС. Але вони розташовані далеко від материкової частини Європи, тому ми розмістили їх в окремому полі (вгорі справа).

Список деяких відомих європейських пам'яток:

- 1
- Атоміум, Брюссель, Бельгія
- 2
- Стоунхендж, Уїлтшир, Великобританія
- 3
- Королівський монастир Сан-Лоренсо де Ель Ескоріал, Мадрид, Іспанія
- 4
- Парфенон, Афіни, Греція
- 5
- Будівля парламенту, Будапешт, Угорщина
- 6
- Ейфелева вежа, Париж, Франція
- 7
- Вітряки, Нідерланди
- 8
- Карлів міст, Прага, Чехія
- 9
- Статуя Русалочки, Копенгаген, Данія
- 10
- Церква Святого Миколая, Софія, Болгарія
- 11
- Собор Саграда Фамілія, Барселона, Іспанія
- 12
- Колізей, Рим, Італія
- 13
- Бранденбурзькі ворота, Берлін, Німеччина

Чи можете ви кожен з них знайти на карті?
Попередня сторінка може вам допомогти!

Країни ЄС

У списку країни подано в алфавітному порядку відповідно до того, як кожна з них називається своєю рідною мовою чи мовами (це показано в дужках).

(*) Повна назва цієї країни – Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, але для скорочення більшість людей називають її просто Велика Британія, Англія чи Сполучене Королівство.

Дані про населення наведено станом на 2013 рік.
Джерело: Євростат

Прапор	Країна	Столиця	Населення
	Бельгія (Belgique / België)	Брюссель (Brussel / Bruxelles)	11.2 млн
	Болгарія (България / Bulgaria)	Софія (София / Sofia)	7.3 млн
	Чеська Республіка (Česká republika)	Прага (Praha)	10.5 млн
	Данія (Danmark)	Копенгаген (København)	5.6 млн
	Німеччина (Deutschland)	Берлін (Berlin)	80.5 млн
	Естонія (Eesti)	Таллінн (Tallinn)	1.3 млн
	Ірландія (Éire / Ireland)	Дублін (Baile Atha Cliath / Dublin)	4.6 млн
	Греція (Ελλάδα / Elláda)	Афіни (Αθήνα / Athinai)	11.1 млн
	Іспанія (España)	Мадрид (Madrid)	46.7 млн
	Франція (France)	Париж (Paris)	65.6 млн
	Хорватія (Hrvatska)	Загреб (Zagreb)	4.3 млн
	Італія (Italia)	Рим (Roma)	59.7 млн
	Кіпр (Κύπρος / Kypros) (Kibris)	Нікосія (Λευκωσία / Lefkosa) (Lefkosa)	0.9 млн
	Латвія (Latvija)	Рига (Riga)	2.0 млн
	Литва (Lietuva)	Вільнюс (Vilnius)	3.0 млн
	Люксембург (Luxemburg)	Люксембург (Luxemburg)	0.5 млн
	Угорщина (Magyarország)	Будапешт (Budapest)	9.9 млн
	Мальта (Malta)	Валетта (Valletta)	0.4 млн
	Нідерланди (Nederland)	Амстердам (Amsterdam)	16.8 млн
	Австрія (Österreich)	Відень (Wien)	8.5 млн
	Польща (Polska)	Варшава (Warszawa)	38.5 млн
	Португалія (Portugal)	Лісабон (Lisboa)	10.5 млн
	Румунія (România)	Бухарест (București)	20.1 млн
	Словенія (Slovenija)	Любляна (Ljubljana)	2.1 млн
	Словаччина (Slovensko)	Братислава (Bratislava)	5.4 млн
	Фінляндія (Suomi / Finland)	Гельсінкі (Helsinki / Helsingfors)	5.4 млн
	Швеція (Sverige)	Стокгольм (Stockholm)	9.6 млн
	Сполучене Королівство (*) (United Kingdom)	Лондон (London)	63.9 млн

Відкрий для себе Європу! Вікторина

(Підказка: ти можеш знайти відповіді на всі ці запитання в цьому буклеті)

1.

Скільки існує континентів у світі?

?

2.

Які два міста зв'язує тунель під Ла-Маншем?

?

3.

Як називається відліт птахів на південь восени та зимівля їх у теплих краях?

?

4.

Як називається полив фермерами полів водою, добутою з ґрунту або річки?

?

5.

Назви види морських тварин, яких розводять штучно.

?

6.

Що означає термін «демократія»?

?

7.

Який матеріал, що використовувався для парових двигунів, зробив можливою промислову революцію?

?

8.

Яка історична подія сталася в 1789 році?

?

9.

У яких роках винайшли комп'ютер?

?

10.

Скільки країн у складі Європейського Союзу?

?

11.

Як часто відбуваються вибори до Європарламенту?

?

12.

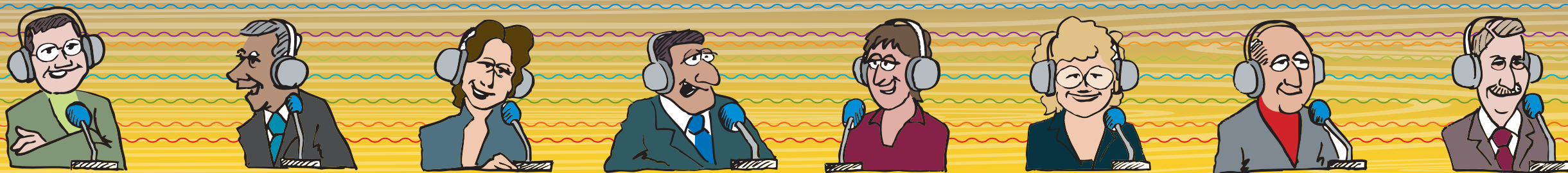
Де розташовано Європейський Суд?

?

Хочеш грати в ігри, перевіряти свої знання та відкривати для себе Європу далі?
Відвідай: europa.eu/europago/explore

Відповіді: 1. Сім (Європа, Африка, Північна Америка, Південна Америка, Азія та Австралія / Океанія) 2. Канал у Франції та Фолкленд в Англії 3. Міграція 4. Зрештеша 5. Сомон, мідь, устіль, цукітл 6. Французька революція 7. Вулігін 8. Французька революція 9. Сорочкові роки XX століття 10. 27 11. Кожен 5 років 12. Люксембург

Міністри від урядів усіх країн ЄС зустрічаються, щоб ухвалити закони ЄС.

Як ЄС ухвалює рішення

Як ви розумієте, для організації роботи Євросоюзу потрібно багато зусиль великої кількості людей. Хто ж і що робить?

Європейська Комісія

У Брюсселі 28 жінок і чоловіків (по одному від кожної країни ЄС) зустрічаються кожного понеділка, щоб обговорити подальші необхідні дії. Цих представників делегують уряди їхніх країн, але затверджує Європейський Парламент.

Їх називають «комісарами» й разом вони утворюють Європейську Комісію. Комісари визначають, що потрібно для Європейського Союзу як такого, і пропонують нові законопроекти. Їм допомагають експерти, юристи, секретарі, перекладачі та ін.

Після узгодження законопроекту між собою вони надсилають ці свої пропозиції Європейському Парламенту та Раді Європейського Союзу.

Європейський Парламент

Європейський Парламент представляє все населення ЄС. Щомісяця він проводить робочі сесії у Страсбурзі (Франція), на яких обговорює нові законопроекти, запропоновані Європейською Комісією. Якщо Парламенту не подобається якась пропозиція, він просить Комісію покращити її до стану, коли законопроект задовольнятиме парламентаріїв.

У Європейському Парламенті 751 член (депутат). Їх обирають раз на п'ять років на виборах. Голосувати можуть усі дорослі громадяни ЄС. Вибираючи своїх європарламентаріїв та спілкуючись із ними, ми можемо донести наші побажання щодо діяльності ЄС.

Європейська Рада

Глави держав та урядів 28 країн Європейського Союзу проводять регулярні зустрічі на вищому рівні (саміти) - це Європейська Рада. До складу ЄР також входять її Голова та Голова Єврокомісії. На своїх засіданнях вони обговорюють найважливіші стратегічні питання подальшого розвитку Європейського Союзу, але не розробляють нових законів до дрібних подробиць.

Рада Європейського Союзу

Нові закони ЄС ухвалюють не лише європарламентарії. Їх також мають обговорити міністри з усіх країн ЄС. Коли вони зустрічаються разом, то утворюють Раду Європейського Союзу.

Після обговорення пропозиції Рада голосує за неї. Існують правила щодо того, скільки голосів має кожна країна і скільки їх необхідно для ухвалення закону. У деяких випадках, відповідно до регламенту, Рада має ухвалювати рішення einstimmig (одногласним голосуванням).

Після ухвалення нового закону Радою і Парламентом уряди країн – членів ЄС повинні забезпечити дотримання його в своїх країнах.

Суд

Якщо в якійсь країні закон належним чином не виконують, Європейська Комісія виносить їй застереження та може звернутися до Суду в Люксембурзі. Завданням його є забезпечити, щоб усі держави Євросоюзу дотримувалися законодавства ЄС і застосовували його в однаковий спосіб. До складу Суду входить по одному судді від кожної країни – члена ЄС.

Є також інші структури (комітети експертів та ін.), які беруть участь в ухваленні рішень в ЄС, оскільки їхня думка надзвичайно важлива.

Завтра...

Одним із нинішніх викликів для Європи є забезпечити молоде покоління роботою і гідним майбутнім. Це нелегко, тому що європейські компанії конкурують з компаніями з інших частин світу, які часто мають можливість виконувати ту ж саму роботу з меншими витратами.

Існують й інші великі проблеми, які можна вирішити тільки завдяки співпраці між країнами світу, наприклад:

- > забруднення довкілля та зміна клімату;
- > голод і злидні;
- > міжнародна злочинність і тероризм.

Європейський Союз працює над цими проблемами, але 28-ми урядам і Європейському Парламенту не завжди легко дійти згоди щодо необхідних дій. Не сприяє цьому і досить складна процедура ухвалення рішень в ЄС.

Більше того, багато людей вважають, що саме лише голосування за їхніх європарламентаріїв раз на п'ять років не дає їм достатньо можливостей впливати на рішення, які ухвалюють у Брюсселі чи Страсбурзі.

...і пізніше

Отож ми повинні забезпечити, щоб кожен зміг донести свою думку щодо рішень, які ухвалює Європейський Союз.

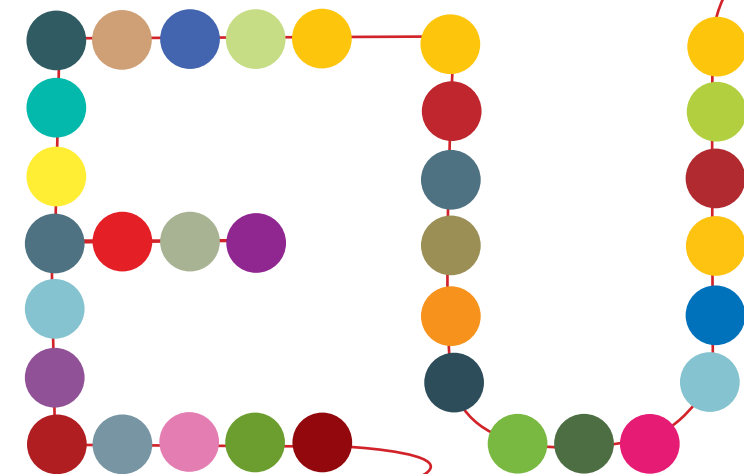
Як ми можемо це зробити? У тебе є гарні ідеї? Які найважливіші проблеми, на твою думку, повинен вирішити ЄС, і що ти сам хотів би зробити у зв'язку з цим?

Чому б не обговорити свої ідеї з учителем та однокласниками, записати й відправити їх вашому європарламентарію? З'ясувати, хто саме ним є і на яку адресу йому слід писати ви можете на цьому сайті:

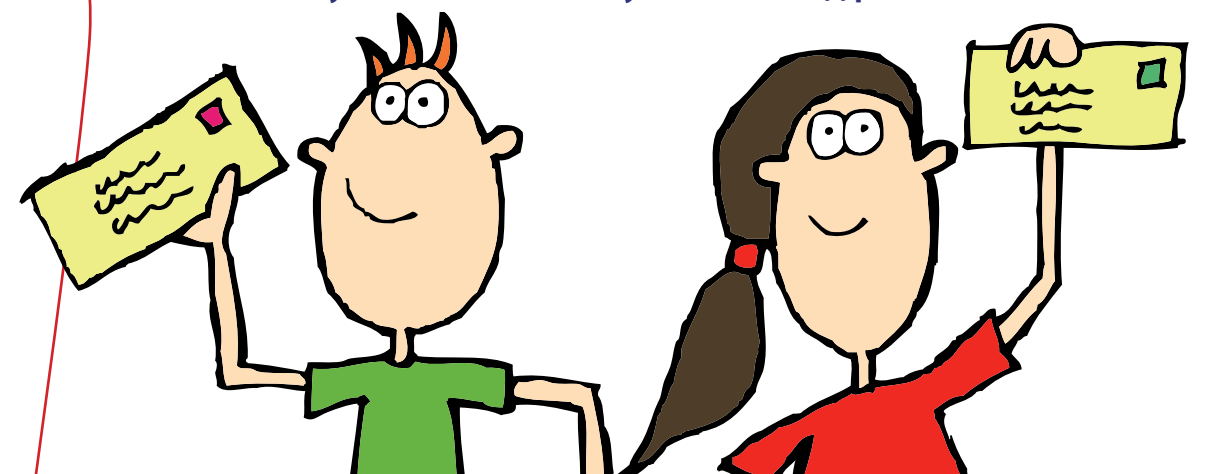
<http://europarl.europa.eu>

Ти також можеш зв'язуватися з Європейською Комісією чи Парламентом за однією з адрес, наведених у кінці цієї книги. Можливо, навіть організувати для твого класу візит до обох цих інституцій.

Сьогодні ми – європейські діти, але незабаром станемо європейськими дорослими.

Тому визначати майбутнє нам слід разом!

Корисні посилання

Для тебе та Для твого вчителя

Чому б не перевірити отримані з цієї книжки знання і не пограти в онлайн гру «Відкрий для себе Європу»?

Перейди до: <http://europa.eu/europago/explore>

Ти також можеш знайти більше ігор, вікторин та онлайн-розваг на: http://europa.eu/quick-links/eu-kids/index_en.htm

Учительський онлайн-куточок з питань Європейського Союзу є єдиним ресурсним центром з широким спектром навчальних матеріалів про ЄС та його політику. Матеріали цього сайту було підготовлено різними інституціями Євросоюзу, урядовими та неурядовими організаціями. Якщо ви шукаєте натхнення для ваших уроків чи навчальних матеріалів про європейську історію та культуру, або якісь конкретні теми (наприклад, такі як зміна клімату та зниження споживання енергії) – ви знайдете багато корисного з урахуванням вікової групи ваших учнів за такою адресою: <http://europa.eu/teachers-corner>

Інша інформація про Європейський Союз

ОНЛАЙН

Інформація всіма офіційними мовами Європейського Союзу доступна на веб-сайті: <http://europa.eu>

ОСОБИСТО

В усіх країнах – членах ЄС функціонують Інформаційні центри. Ви можете знайти адресу найближчого до вас Центру на веб-сайті: <http://europedirect.europa.eu>

ТЕЛЕФОН АБО ЕЛЕКТРОННА ПОШТА

Europe Direct – це служба, яка відповідає на запитання щодо Європейського Союзу. Ви можете скористатися цією послугою за телефоном **00 800 6 7 8 9 10 11** або за оплачуваним телефоном з-поза меж ЄС: + 32 22999696, чи за допомогою електронної пошти з веб-сайту <http://europedirect.europa.eu>

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ЄВРОПУ

Усі публікації про Європейський Союз розміщено в електронній книгарні на веб-сайті: <http://bookshop.europa.eu>

В Україні діють 20 Інформаційних центрів ЄС:

Ужгородський національний університет

Факультет міжнародної політики, менеджменту та бізнесу
м. Ужгород, 88015, вул. Занковецька, 89-А
тел.: +38 (050) 278-53-54, (050) 672-93-96
e-mail: ihor.todorov@gmail.com; andreykovitaliy@gmail.com

Національна академія державного управління при Президентові України

м. Київ, 03057, вул. Ежена Потье, 20, ауд. 401
тел.: +38 (093) 987-80-08; e-mail: eintegr@i.ua

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

м. Київ, 03061, пр. Відродний, 4, корпус 7, бібліотека
тел.: +38 (044) 406-77-66, (067) 979-00-15; e-mail: imv@nau.edu.ua

Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

м. Київ, 04119, вул. Мельникова, 36/1, бібліотека
тел.: +38 (044) 481-44-11, (093) 425-99-26; e-mail: eui.iir@gmail.com

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

м. Дніпропетровськ, 49050, вул. Козакова, 8, бібліотека
тел.: +38 (056) 374-98-31, (096) 769-18-73; e-mail: librarydnu@gmail.com

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, 46020, вул. Львівська, 11, корпус 1, бібліотека
тел.: +38 (0352) 47-50-63, (067) 801-32-45; e-mail: presa@tane.edu.ua

Волинський національний університет ім. Лесі Українки

м. Луцьк, 43021, вул. Вінниченка, 30-А
бібліотека факультету міжнародних відносин
тел.: +38 (03322) 440-38, (066) 285-74-60; e-mail: aboyar@rambler.ru

Харківський національний економічний університет

м. Харків, 61001, пр. Леніна, 9-А, науково-бібліотечний корпус, ауд. 309
тел.: +38 (057) 702-11-14, (063) 254-07-18; e-mail: library@ksue.edu.ua

Херсонський державний університет

2, вул. 40 років Жовтня, м. Херсон, 73000
тел.: +38 (0552) 32-76-41, (097) 423-79-55
e-mail: spivakovska@ksu.ks.ua; AKulik@ksu.ks.ua

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 65082, вул. Преображенська, 8; бібліотека
тел.: +38 (048) 723-03-78, (063) 742-44-32; e-mail: iceu@oneu.edu.ua

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Київська обл., 09117, пл. Соборна, 8/1, бібліотека
тел.: +38 (04563) 3-11-68; (098) 270-43-54
e-mail: andrej.bilan@mail.ru; gulajpole@ukr.net

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Факультет міжнародних відносин
м. Львів, 79000, вул. Січових Стрільців, 19, ауд. 202
тел.: +38 (032) 239-46-56, (096) 920-29-08; e-mail: eui.lviv@gmail.com

Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
м. Івано-Франківськ, 70025, вул. Шевченка, 57
тел.: +38 (067) 650-96-58; e-mail: natali.marchuk@gmail.com, eui@pu.if.ua

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

м. Миколаїв, 54003, вул. 68 Десантників, 10, ауд. 305
тел.: +38 (0512) 46-41-24, (063) 677-46-92; mykhaylo.bagmet@gmail.com

Українська академія банківської справи

м. Суми, 40000, вул. Покровська, 9/1, ауд. 218, наукова бібліотека
тел.: +38 (542) 61-91-96, (097) 335-77-25, (050) 927-47-67, (050) 973-65-25
e-mail: yuriy.petrushenko@gmail.com

Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

м. Чернівці, 58000, вул. Лесі Українки, 20, бібліотека
тел.: +38 (0372) 58-47-68, (095) 565-55-35; e-mail: eui@chnu.edu.ua

Вінницький національний технічний університет

м. Вінниця, 21021, Хмельницьке шосе, 95, ауд. 104
тел.: +38 (093) 503-48-28, (067) 593-95-71; e-mail: irolho@gmail.com

Національний університет «Острозька академія»

м. Острог, 35800, Рівненська обл., вул. Семінарська, 2
тел.: +38 (097) 905-35-06; e-mail: maksym.karpovets@oa.edu.ua

Маріупольський державний університет

м. Маріуполь, 87500, пр. Будівельників, 129-а. Історичний факультет.
тел.: +38 (098) 312-13-97, (050) 954-04-86
e-mail: mykola.trofymenko@gmail.com, mariupol.university@gmail.com

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, 14027, вул. Шевченка, 95
тел.: +38 (066) 719-67-90; e-mail: alohaha19@gmail.com

Ви також можете отримати інформацію та буклети про ЄС українською мовою за такою адресою:

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

101, вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна | тел.: +38 (044) 390-80-10, факс: +38 (044) 390-80-15
e-mail: delegation-ukraine@eeas.europa.eu, delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)
www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine | twitter.com/EUDelegationUA | facebook.com/EUDelegationUkraine

В усіх країнах Європейського Союзу є представництва Європейської Комісії та Європейського Парламенту, тоді як в інших країнах світу працюють Представництва ЄС.

Відкрий для себе Європу!

Європа: мальовничий континент з цікавою історією. Він дав світу багато видатних учених, винахідників, художників і композиторів, а також популярних акторів та успішних спортсменів.

Століттями Європа страждала від воєн та розмежувань. Але в останні понад 60 років країни цього старого континенту нарешті об'єднались у мирі та дружбі, щоб спільно працювати для кращого майбутнього Європи й усього світу.

Ця книжка для дітей (приблизно від 9 до 12 років) подає інформацію лаконічною та простою мовою. Наповнена цікавими фактами й барвистими ілюстраціями, вона жваво описує Європу та стисло пояснює, що таке Європейський Союз і як він працює.

Відвідай веб-сайт: <http://europa.eu/europago/explore>

Ти знайдеш багато веселих вікторин та ігор, щоб перевірити свої знання!

Насолоджуйся своїми відкриттями!

Європейський Союз

ISBN 978-92-9238-484-5

9 789292 384845